

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 6, ročník 14., špeciálne číslo vydané v októbri 2026

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Analógový Prešov. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translatológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Inštitút pre vedu, kultúru a spoločenský rozvoj)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Praha)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Inštitút pre vedu, kultúru a spoločenský rozvoj

IČO: 57728038, Bajkalská 12B, 080 01 Prešov, Slovensko

v spolupráci s vydavateľstvom UNIVERSUM-EU, spol. s r. o.

NÁVRH STRATÉGIE ZISŤOVANIA PRIPRAVENOSTI ZÁKLADNÝCH ŠKÔL NA ZAČLEŇOVANIE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO- VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

A PROPOSED STRATEGY FOR ASSESSING PRIMARY SCHOOL READINESS
FOR THE INCLUSION OF PUPILS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Miroslav Blaško¹

Miroslav Blaško je externým doktorandom na Katolíckej univerzite v Ružomberku, Pedagogickej fakulte, Katedre predškolskej a elementárnej pedagogiky. Profesionálne pôsobí ako špeciálny pedagóg v Špeciálnej základnej škole v Košiciach. Vo svojej odbornej a výskumnej činnosti sa venuje problematike vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením, ich začleňovania do vzdelávacieho procesu a podmienkam inkluzívneho vzdelávania.

Miroslav Blaško is an external doctoral student at the Catholic University in Ružomberok, Faculty of Education, Department of Preschool and Elementary Education. He works professionally as a special education teacher at a Special Primary School in Košice. His professional and research interests focus on the education of pupils with disabilities, their inclusion in the educational process, and the conditions for inclusive education.

Abstract

The aim of the paper is to present a research project that seeks to analyse the current conditions provided for pupils with special educational needs who, upon meeting the established requirements, are included in and enrolled in mainstream primary schools in the Slovak Republic. The paper presents the proposed methodology for implementing the project, which focuses on assessing the conditions for the successful inclusion of these pupils and formulating specific recommendations for creating conditions that support their successful inclusion in primary education.

Keywords: pupil inclusion, special educational needs, inclusive education, primary school, pupil with disabilities, educational conditions, school inclusion, inclusive environment

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Miroslav Blaško, externý doktorand, Katolícka univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok
E-mail: mirblas@gmail.com

Abstrakt

Cieľom príspevku je predstaviť projekt, ktorého ambíciou je analyzovať súčasný stav podmienok poskytovaných žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú na základe splnenia stanovených podmienok začlenení a evidovaní v základných školách bežného typu v Slovenskej republike. Text príspevku predstavuje navrhovanú metodiku realizácie projektu zameraného na posúdenie podmienok úspešného začleňovania týchto žiakov a na formulovanie konkrétnych odporúčaní pre vytváranie podmienok podporujúcich ich úspešné začleňovanie do základného vzdelávania.

Kľúčové slová: začleňovanie žiakov, špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, inkluzívne vzdelávanie, základná škola, žiak so zdravotným znevýhodnením, podmienky vzdelávania, školská inklúzia, inkluzívne prostredie

Úvod

Významným predpokladom úspešného začleňovania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je pripravenosť prostredia, v ktorom sa edukácia realizuje. Kováčová (2019, 2022) upozorňuje, že inkluzívne vzdelávanie nemožno chápať iba ako formálne zaradenie dieťaťa do bežného kolektívu. Podstatná je schopnosť prostredia vytvárať podmienky, v ktorých sa dieťa môže stať plnohodnotným členom skupiny, rozvíjať sociálne vzťahy a aktívne sa zapájať do edukačných činností. Už v ranom veku je preto potrebné vytvárať také prostredie, ktoré podporuje akceptáciu odlišnosti a prirodzené spolužitie detí bez ohľadu na ich individuálne charakteristiky. Kováčová (2022) v tejto súvislosti poukazuje na potrebu ústretovosti a pripravenosti inštitúcie voči inkluzívnemu vzdelávaniu (tzv. integratibilita), pričom zdôrazňuje, že vytvárané podmienky by nemali viesť iba k formálnemu začleneniu, ale k reálnej účasti dieťaťa na živote skupiny a vzdelávaní.

Aktuálne začleňovanie žiakov so zdravotným postihnutím do základných škôl by malo byť bežnou súčasťou inkluzívnej spoločnosti. Samotný proces začleňovania je však kvalitatívne heterogénny a skutočne záleží aj od samotnej základnej školy, jej filozofie, personálneho obsadenia, tzn. akým spôsobom bude začlenenie dieťaťa so zdravotným postihnutím prínosné nielen pre samotné dieťa, ale aj pre ostatných účastníkov, ktorí sú súčasťou tohto prostredia (Leonhardt et al., 2007, Kováčová, 2019).

V kontexte inkluzívneho vzdelávania možno pojem integratibilita chápať ako mieru pripravenosti a otvorenosti vzdelávacej inštitúcie prijímať deti a žiakov s odlišnosťami a vytvárať podmienky umožňujúce ich aktívnu účasť na edukácii a živote kolektívu. Kováčová (2022) vymedzuje integratibilitu, resp. inkluzivitu inštitúcie v súvislosti s jej pripravenosťou akceptovať všetky deti a vytvárať také podmienky, aby ich začlenenie nebolo iba formálnym aktom, ale predstavovalo reálnu možnosť sociálneho a edukačného začlenenia. Integratibilita tak nepredstavuje iba existenciu materiálnych, organizačných alebo personálnych podmienok, ale zahŕňa aj pripravenosť pedagogického prostredia, jeho schopnosť reagovať na individuálne potreby detí a vytvárať priestor pre ich prijatie a participáciu. V tomto ponímaní možno integratibilitu školy vnímať ako komplexnú charakteristiku prostredia, ktorá môže byť predmetom systematického zisťovania a následného posudzovania pripravenosti školy na inkluzívne vzdelávanie. Na základe vyššie uvedeného považujeme za nevyhnutné zisťovať samotnú pripravenosť základných škôl na začleňovanie žiakov so zdravotným postihnutím (s

dôrazom na osobitosti jednotlivých zdravotných znevýhodnení), taktiež považujeme za potrebné identifikovať a následne analyzovať možnosti a limity začleňovania ako procesu v podmienkach bežnej základnej školy.

Zdôvodnenie témy výskumu

V súčasnosti sa proces inklúzie a taktiež vnímanie inklúzie považujú za dôležité viaceré kľúčové orgány (Európska agentúra, 2017; Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím 2006; Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru UNESCO, 1994, 2020) ktoré uvádzajú, že podporné opatrenia pre deti s odlišnosťami by mali „maximalizovať akademický a sociálny rozvoj v súlade s cieľom úplného začlenenia“. Zo štatistík z *Centra vedecko-technických informácií SR* (2023) detí školského veku so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sa vzdelávajú v bežných základných školách (štátne, súkromné, cirkevné) sú 46 324 detí. V rámci Európy máme priemerovo štvrtý najvyšší počet (Ramberg, Lénárt & Watkins, 2018).

Stále však máme málo poznatkov, do akej miery môžu deti bez ohľadu na schopnosti rozvíjať svoju osobnosť a zažiť inklúziu v základnej škole. Naším východiskom je pohľad na podmienky začleňovania a vzťahový pohľad na deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Ideálom sú základné školy, ktoré disponujú s vhodnými podmienkami v každom ohľade pre rôzne znevýhodnenia, dokážu zaistiť kvalitnú školskú integráciu a majú tak príležitosť zabezpečiť zmysluplnú inkluzívnu edukáciu. *Je realita inkluzívneho vzdelávania na Slovensku fixciou alebo skutočnosťou?* Pri posudzovaní integritability základných škôl v procese začleňovania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozdeľuje tieto podmienky na externé(vonkajšie) a interné (vnútorné).

Externé podmienky primárnej inkluzívnej edukácie zahŕňujú zákony, normy a vyhlášky predprimárneho vzdelávania, ku ktorým patria technické požiadavky, finančné možnosti základných škôl, personálne zabezpečenie, odborné poradenstvo špecializovaných školských zariadení a predovšetkým uzákonenie zaraďovania detí s odlišnosťami do bežných tried základných škôl. Externé podmienky primárne a v rozhodujúcej miere podmieňujú interné podmienky inkluzívnej edukácie. Interné podmienky závisia od prístupu a odbornej pripravenosti zamestnancov základnej školy, aspektu pochopenia inklúzie kolektívom daných tried, organizačného zabezpečenia, predošlých skúseností a podobne. Dôležitá je i rodičovská komunita, jej prístup a ochota akceptácie detí s odlišnosťami.

Cieľ a úlohy plánovaného výskumu

Cieľom projektu je z hľadiska teoretického zreteľa charakterizovať základné pojmy, podmienky a možnosti integritability detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú začlenené do základných škôl bežného typu podľa platnej legislatívy a z hľadiska empirického zreteľa monitorovať a analyzovať vonkajšie a vnútorné podmienky integritability v základných školách v jednotlivých krajoch SR a vzájomne ich komparovať.

Cieľom projektu je zistiť odpovede na výskumné otázky:

- Sú pripravené základné školy bežného typu na integritabilitu?
- Akí deti sú najčastejšie integrované do základnej školy bežného typu ?

- *Aké sú konkrétne riziká inkluzívneho vzdelávania v podmienkach základnej školy z pohľadu zúčastnených (učiteľov, rodičov, ...)?*
- *Aké sú konkrétne šance inkluzívneho vzdelávania v podmienkach základnej školy?*

Úlohy výskumu sme rozdelili do dvoch nadväzujúcich fáz:

- Charakterizovať teoretické východiská skúmanej problematiky.
- Analyzovať koľko základných škôl využíva integratibilitu v jednotlivých krajoch SR. Zmapovať, aký druh zdravotného znevýhodnenia v rámci školskej integrácie sa vyskytuje najčastejšie v podmienkach bežnej základnej školy. Zistiť, akú škálu odborníkov participujúcich na školskej integrácii školy poznajú a v praxi s nimi spolupracujú.
- Oslovenie vybraných základných škôl (zastúpenie rovnakého počtu štátnych, cirkevných a súkromných základných škôl) v jednotlivých krajoch SR.
- Monitorovať a analyzovať interné a externé podmienky integratibility v základných školách prostredníctvom SWOT analýzy.
- Zhodnotiť, interpretovať a komparovať získané výsledky prostredníctvom SWOT analýzy.
- Realizácia interview s pedagógmi daných škôl a ostatných respondentov pre hlbšie porozumenie danej problematiky.
- Analýza daných interview a vyvodenie záverov.
- Vytvorenie batérie posudzovania podmienok začleňovania detí s odlišnosťami do základných škôl bežného typu a ich experimentálne overenie.
- Formulácia odporúčaní pre prax.

Výskumné prostredie a výskumná vzorka

Výskum bude realizovaný vo viacerých základných školách v jednotlivých krajoch SR. Zastúpenie základných škôl bude z hľadiska zriaďovateľa (štátne, súkromné a cirkevné). Výskumnú vzorku budú tvoriť posudzovatelia SWOT analýzy, respondenti rozhovoru, a dotazníka – výber pedagógov základných škôl a riaditeľov základných škôl bude prezentovať rozmanitosť z hľadiska dĺžky praxe v danom odbore, pohlavia, stupňa vzdelania pedagógov, podľa počtu tried a podľa zriaďovateľa. Výskumnú vzorku budú tvoriť aj respondenti interview – pedagógovia, riaditelia základných škôl prípadne rodičia integrovaných detí. Výber charakterizujeme ako dostupný.

Výskumné metódy

Pri posudzovaní podmienok začleňovania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú začlenené do základných škôl bežného typu podľa platnej legislatívy je potrebné charakterizovať teoretický diskurz danej problematiky a vytvoriť výskum, ktorý posudzuje podmienky integratibility (Kováčová, 2022). Výskum bude kvantitatívno-kvalitatívny charakter.

Add 1) Obsahová analýza s využitím SWOT analýzy

Na spracovanie teoretickej časti výskumu použijeme metódy analýzy dokumentov, metóda kritickej analýzy odbornej literatúry a techniky obsahovej analýzy odborných materiálov. Na zisťovanie podmienok začleňovania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v

základnej škole využijeme pilotážny prieskum – monitorovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v podmienkach základnej školy, neštandardizovaného dotazníka zameraného na podmienky začleňovania, SWOT analýzy a upraveného indexu inklúzie. Výskumnú časť budeme realizovať prostredníctvom metódy pološtruktúrovaného interview, analýzy reálneho stavu podmienok začleňovania. Získané odpovede budeme porovnávať metódou komparácie. Výsledkom bude vytvorenie návrhových kariet na posudzovanie podmienok v základných školách a ich následné experimentálne overovanie. Pilotážny prieskum je zameraný na zistenie aktuálneho počtu integratibility detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do základných škôl bežného typu.

Add2) Dotazník

Dotazník, ako druhá najčastejšie využívaná metóda, stojí na rozhraní kvantitatívnych a kvalitatívnych metód, ktorý využíva spôsob písomného kladenia otázok a získavania písomných odpovedí. Je vhodný najmä pri hromadnom získavaní informácií od veľkého počtu respondentov. Dôležité pri jeho príprave je dôkladne si premyslieť štruktúru a spôsob kladenia otázok. (Rochovská et al. 2007). Podľa Tureka (1996) celkový počet položiek v dotazníku by nemal presahovať 30 položiek. Je dôležité, aby dotazník respondenta neunavoval. Potrebné je preto dodržiavať jeho stručnosť a hutnosť.

Add 3) Rozhovor

Ďalšia metóda, ktorú využijeme je interview. Interview bude prebiehať individuálne, nakoľko sme chceme zistiť respondentov osobný názor k danej téme. Prostredníctvom stratifikovaného výberu respondentov vytvoríme podmienku, že interview sa môže zúčastniť len respondent ktorého sa priamo dotýka daná problematika – pedagóg, riaditeľ alebo rodič integrovaného dieťaťa do základnej školy bežného typu. Budeme využívať pološtruktúrované interview, pretože chceme pôsobiť nenútene, avšak aby sme mali možnosť klásť aj doplňujúce otázky a zároveň aby sme dokázali porovnať niektoré odpovede respondentov. Budeme pokladať zatvorené aj otvorené otázky a následne ich budeme vyhodnocovať prostredníctvom transkriptu (Gavora et al., 2010).

Táto postupnosť výberu metód je cieľená k dosiahnutiu odpovedí na výskumné otázky a splnenia výskumných cieľov charakterizovať základné pojmy, podmienky a možnosti integratibility detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú začlenené do materských škôl bežného typu podľa platnej legislatívy. Monitorovať a analyzovať vonkajšie a vnútorné podmienky integratibility v základných školách v jednotlivých krajoch SR prostredníctvom SWOT analýzy (Kováčová, 2010). Zhodnotiť, komparovať zistené výsledky z hľadiska zriaďovateľa základných škôl a z hľadiska jednotlivých krajov SR. Z jednotlivých zistení vytvoriť batériu posudzovania podmienok začleňovania detí s odlišnosťami do základných škôl bežného typu.

Organizácia výskumu

Vytvorili sme časový harmonogram pre organizáciu nášho výskumu, ktorý podrobne popisuje každú kľúčovú činnosť, jej začiatok a koniec. Tento harmonogram umožňuje jasne a

konkrétne sledovať postup výskumu od oslovenia riaditeľiek základných škôl až po spracovanie záverečnej správy a odporúčaní.

Metodika výskumu

Podkladom pre bádanie bude snaha obsiahnuť podmienky začleňovania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktoré sú začlenené do základných škôl bežného typu podľa platnej legislatívy.

Pri vstupe do prvého predvýskumného kroku sa počíta s mnohými neznámymi premennými. Najväčšou neznámou je samotná realizácia a zber dát. Keďže je už výskumný plán pripravený, pristúpujeme k ďalšiemu kroku – zahájeniu výskumu. V rámci prípravy sa realizoval predvýskum, ktorý mal za cieľ správne uchopenie výskumnej myšlienky a prístupnosť tvorby výskumu v daných základných školách.

Metodika výskumu korešponduje so stanovenými cieľmi práce. Zahŕňa zhromažďovanie a štúdium teoretických východísk skúmanej problematiky a aktuálnych legislatívnych podmienok, obmedzení školskej integrácie a komparáciu názorov odborníkov v danej oblasti. Na základe získaných informácií je naformulovaný výskumný problém, po ktorého definovaní máme stanovené výskumné otázky a cieľ. Pilotážny prieskum bol zameraný na zmapovanie terénu, v zmysle zistenia aktuálneho počtu a stavu integritability základných škôl a súčinnosť v hľadaní odpovedí na otázky súvisiace s integráciou a analyzovaním interných a externých podmienok integritability prostredníctvom SWOT analýzy.

Všeobecne pri výskume platí, že prevyšuje nižšia spolupráca či už z nedostatku času, alebo záujmu vyjadriť svoj názor, postoje a skúsenosti. Aj napriek tomu plánujeme s takouto eventualitou a značne predlžujeme trvanie výskumu ak bude potrebné hľadať ďalšie prostredie, kde by bolo možné výskum realizovať a experimentálne overovať.

Záver

Navrhovaná stratégia zisťovania pripravenosti základných škôl na začleňovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami predstavuje východisko pre systematické posúdenie podmienok, v ktorých sa proces začleňovania v školskom prostredí realizuje. Jej cieľom nie je hodnotiť školy z hľadiska splnenia formálnych požiadaviek, ale zachytiť širšie podmienky, ktoré môžu ovplyvňovať kvalitu a úspešnosť začleňovania žiakov (Kováčová, 2010). Navrhovaná kombinácia viacerých výskumných metód umožňuje sledovať problematiku z pohľadu dostupných podmienok, pedagogických pracovníkov i ďalších relevantných aktérov. Významným aspektom stratégie je zároveň identifikácia silných stránok, nedostatkov, možností a limitov jednotlivých škôl.

Získané poznatky môžu vytvoriť základ pre formulovanie konkrétnych odporúčaní smerujúcich k zlepšovaniu podmienok inkluzívneho vzdelávania. Navrhovaná metodika môže byť po pilotnom overení ďalej upravovaná a využitá pri posudzovaní pripravenosti základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska. Jej uplatnenie môže zároveň prispieť k presnejšiemu pomenovaniu oblastí, v ktorých školy potrebujú systémovú, personálnu alebo metodickú podporu. Príspevok tak predstavuje návrhové východisko pre ďalšie empirické

skúmanie pripravenosti základných škôl na začleňovanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Mgr. Zuzana Fábry Lucká, PhD.*

Príspevok bol vydaný s podporou projektu KEGA č. 007KU-4/2024.

Použitá literatúra

1. GAVORA, P. et al. 2010. Elektronická učebnica pedagogického výskumu. Bratislava: Comenius University in Bratislava. ISBN 978-80-223-2951-4.
2. KOVÁČOVÁ, B. 2010. Inkluzívny proces v materských školách. Bratislava: Musica Liturgica. 100 p. ISBN 978-970418-0-9.
3. KOVÁČOVÁ, B. 2019. S inklúziou od raného veku. Reziliencia. 100 p. ISBN 9788097227753.
4. RAMBERG, J., LÉNÁRT, A. and WATKINS, A. 2018. European Agency Statistics on Inclusive Education: 2018 Dataset Cross-Country Report. Odense, Denmark: European Agency for Special Needs and Inclusive Education.
5. TUREK, I. 1996. Učiteľ a pedagogický výskum. Bratislava: Metodické centrum. 137 p. ISBN 80-8052-013-5.
6. KOVÁČOVÁ, B. 2022. Reálna podpora inkluzívneho vzdelávania v slovenskej materskej škole = Real Support for Inclusive Education in Slovak Kindergarten. In: *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*: vedecký recenzovaný časopis. Ružomberok : Katolícka univerzita v Ružomberku. VERBUM - vydavateľstvo KU. ISSN 1336-2232. 2022, 21(3), 31-40.
7. LEONHARDT, A.; LECHTA, V.; SCHMIDTOVÁ, M.; KOVÁČOVÁ, B. 2007. Inkluzívna pedagogika ako odbor, princíp i politikum verzus jej realizácia. In: *Efeta - Otvor sa*: vedecko-odborný časopis o komplexnej rehabilitácii ľudí s postihnutím. Bratislava : EMITplus. – ISSN 1335-1397. 2007, 17(2), 2-4.
8. ROCHOVSKÁ, A. et al. 2007. Ako zlepšiť kvalitu geografie: o dôležitosti kvalitatívneho výskumu v humánnej geografii. Geografický časopis, 59(4), 323-352. ISSN 0016-7193.
9. CENTRUM VEDECKO-TECHNICKÝCH INFORMÁCIÍ SR. 2023. Štatistická ročenka - špeciálne školy.
10. EUROPEAN AGENCY FOR SPECIAL NEEDS AND INCLUSIVE EDUCATION. 2017.
11. Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools - Final Summary Report. Odense, Denmark: European Agency for Special Needs and Inclusive Education.
12. UNESCO. 1994. The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Paris: UNESCO.
13. UNESCO. 2020. Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO.
14. UNITED NATIONS. 2006. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. New York: United Nations.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189